Parallelsessie I&O Opvang Vluchtelingen, 30 september 2021
Samenvattend verslag

Aanwezigen

Voorzitter:	de heer H. van Mourik
Raadsgriffie:	mevrouw E. van Bekhoven
Fracties:	Stadsbelang-Democraten Gorinchem-CDA-PvdA-SGP/ChristenUnie - VVD-D66-SP-GroenLinks-Gorcum Actief- Fractie van Maaren
Portefeuillehouder:	de heer R. van Doesburg
Ambtelijk:	mevrouw W. Springer
Notulen:	notulistenbureau Leeuwenburgh-Vendrig

Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom. Hij licht het programma voor deze sessie toe.

Opvang Vluchtelingen

Het college heeft op donderdag 26 augustus een brief ontvangen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK). Hierin vraagt zij om extra inspanning om de opvang van statushouders en asielzoekers goed te organiseren om crisisnoodopvang te voorkomen. Crisisnoodopvang houdt in dat tijdelijke locaties worden gebruikt die eigenlijk niet bedoeld zijn voor opvang, zoals sporthallen en waar mensen enkele dagen verblijven. Het college vindt dat Gorinchem haar maatschappelijke verantwoordelijkheid moet nemen. De invulling daarvan vraagt wel om een goed gesprek met de gemeenteraad. Het college zal de raad informeren en haar zienswijzen ophalen rondom dit onderwerp.

Wethouder Van Doesburg leidt het onderwerp kort in. Het is een gevoelig onderwerp dat om een goed verkennend gesprek vraagt. Wat wil de raad het college meegeven. Een tweede stap in de vorm van een B&A over dit onderwerp kan nodig blijken.

Mevrouw Springer verzorgt een presentatie. Zij gaat allereerst in op de gebruikte begrippen. Op 18 februari heeft de raad een besluit genomen. Er is geen toestemming verleend om een ACZ in Gorinchem te vestigen. Opgeroepen is om de mogelijkheden voor kleinschalige opvang voor statushouders en kansrijke asielzoekers te onderzoeken. Zij gaat nader in op de huidige situatie. Er is sprake van een toenemende instroom van asielzoekers. Mensen moeten langer wachten op een woning. AZC's raken daardoor vol. Vandaar de brief van het Ministerie van BZK waar vijf acties uit voortkomen. Het voormalig Belastingkantoor is eigendom van het COA. Het Rijk roept gemeenten op om extra inspanningen te verrichten voor het opvangen van statushouders. Gorinchem heeft de taakstelling voor 2021 reeds behaald. Andere gemeenten lopen achter op hun taakstelling of moeten hun best doen om deze te behalen. Kleinschalige opvang wordt onderzocht. De Provincie heeft haar complimenten uitgesproken dat Gorinchem zo proactief is.

De voorzitter biedt gelegenheid om vragen te stellen naar aanleiding van de presentatie en verzoekt om daarbij ook in te gaan op de volgende twee vragen:

1. Is er draagvlak voor een aanvullende opdracht aan het college om buiten de kaders zoals besloten op 18 februari grootschalige(re) opvang in Gorinchem tijdelijk mogelijk te maken?
2. Indien dit vraagstuk er is: welke aanvullende kaders voor locatieonderzoek zoals bijvoorbeeld duur en omvang wilt u meegeven?

De heer Hassouna feliciteert Gorinchem met het behalen van de taakstelling. Het voormalig Belastingkantoor wordt niet betrokken in het vraagstuk. Gezien de maatschappelijke

urgentie en het beroep dat wordt gedaan vraagt hij of dit in heroverweging genomen kan worden. Arbeidsmigranten en ook studenten zijn op zoek naar tijdelijke huisvesting. Hij roept op te komen met oplossingen die recht doen aan de crisis op de woningmarkt. Zijn fractie staat hier positief tegenover en hoort graag de reactie van de wethouder.

De heer Van Bremen wijst op de opdracht voor kleinschalige opvang en vraagt of het gesprek daarover is gevoerd. Het is een tweeledig probleem; huisvesting statushouders en opvang asielzoekers. De huisvesting van statushouders kan leiden tot spanningen bij mensen die al lang op de wachtlijst staan voor een woning. Het is ook een taak van de gemeente om naar deze mensen te luisteren. Hij is blij dat de wethouder het gesprek wil voeren met de raad, maar in de raadsinformatiebrief wordt de locatie van het voormalig Belastingkantoor wel direct onmogelijk gemaakt door te verwijzen naar het raadsbesluit. Er is sprake van een nieuwe situatie, er is meer instroom. Hij informeert of het een optie is om te bekijken of het Belastingkantoor toch een goede optie is. Er is draagvlak wat zijn fractie betreft om te bekijken of er een bijdrage geleverd kan worden. De opvang mag best grootschalig zijn, maar een asielzoekerscentrum op braakliggend terrein daar is zijn fractie niet voor.

Mevrouw Molengraaf begrijpt uit de media dat Vijfheerenlanden vooral met Utrecht aan de slag is en informeert naar de huidige stand van zaken met betrekking tot de contacten vanuit Gorinchem. Zij informeert voorts naar de taakstelling voor 2021 en 2022. Het Belastingkantoor is meegenomen in de inventarisatie van het Ministerie van BZK waaruit zij concludeert dat er een gerede kans is dat daar een noodopvang komt als de nood echt hoog wordt. Zij vraagt in hoeverre de gemeente daar nog over kan beslissen. Zij refereert aan schriftelijke vragen van augustus en de raadsinformatiebrief en vraagt of er al een reactie naar het Ministerie is gestuurd vanuit het college. Aangaande de twee gestelde vragen geeft zij aan dat haar fractie positief staat tegenover het verzoek van het Ministerie. Als er draagvlak gezocht wordt, wordt voorgesteld te kijken naar het meest voor de hand liggende; de vestiging van statushouders uit de noodopvang in het Belastingkantoor, met andere woorden een logische uitbreiding.

Mevrouw Hamann is het eens dat er sprake is van een nieuwe situatie vanwege de grote instroom van vluchtelingen en de hoge nood bij niet vluchtelingen (statushouders, mensen in woonnood). Gorinchem haalt haar taakstelling altijd. Zij betreurt het dat de andere gemeente in Zuid Holland kennelijk niet voldoen aan de taakstelling. Gorinchem moet iets doen om bij te dragen aan dit immense probleem. Statushouders zijn nieuwe Nederlanders met een startkwalificatie die niet in een AZC geplaatst moeten worden, maar woonruimte moeten krijgen en moeten inburgeren. Zij denkt hierbij aan de locatie in Gorinchem Noord waar een station was gepland waar noodwoningen geplaatst kunnen worden om van daaruit door te kunnen stromen naar andere woonruimten. Haar fractie heeft moeite met het voormalig Belastingkantoor omdat er een toezegging is gedaan aan de omwonenden en er bovendien een raadsbesluit is genomen. Wellicht dat het Belastingkantoor verbouwd kan worden naar goede woonunits, maar dit hoeft niet perse voor vluchtelingen te zijn. Wat haar fractie betreft is er sprake van draagvlak en wordt geopteerd voor snelle woningen.

De heer Houtepen is benieuwd naar de status van de gesprekken over de kleinschalige opvang. Hij informeert welke locaties de wethouder zelf op het oog heeft. Voorts informeert hij naar het tijdpad voor dit proces om de optie van crisisnoodopvang te voorkomen. Zijn fractie is van mening dat er maatschappelijke verantwoordelijkheid genomen moet worden. De gemeente heeft haar aantallen al behaald. Hij vraagt zich af of Gorinchem dan nu weer aan de beurt is en is benieuwd over welke aantallen het gaat.

De heer Schefferlie merkt op dat het spannend is om een evenwicht te vinden tussen medeverantwoordelijkheid en het bewaren van het draagvlak in de stad. Zijn fractie vindt het geen goed idee om het Belastingkantoor opnieuw ter discussie te stellen; er is een toezegging gedaan en er ligt een raadsbesluit. Hij roept op te investeren in het draagvlak door ook in de subregio te kijken. Kleinschalige opvang past goed bij Gorinchem. Hij vraagt

hoe dit zich verhoudt tot de buurgemeenten. Hij wijst op aandacht voor jongerenhuisvesting op noodlocaties om dit mee te combineren. Geen enorme hoeveelheden, niet doorslaan waardoor het draagvlak behouden blijft. Zijn fractie ziet een nadere uitwerking graag tegemoet.

Mevrouw Van Oversteeg merkt op dat haar fractie in februari al heeft aangegeven hoe de gezamenlijke verantwoordelijkheid wordt gezien. Zij zou graag zien dat er wordt gezocht naar alternatieve locaties. Zij roept op te bekijken of er buiten de Gildenwijk tot alternatieve locaties gekomen kan worden. Zij informeert hoe de gesprekken over kleinschalige opvang verlopen, welke mogelijkheden zijn er, hoe concreet dat is, wat het tijdpad is en in hoeverre Gorinchem daarin haar rol kan nemen. Haar fractie is zeker bereid om mee te denken en de verantwoordelijk op te pakken.

De heer Oostrum geeft aan dat Gorinchem jaar in jaar uit laat zien dat de huisvesting van asielzoekers en statushouders goed opgelost wordt. Er is zeker draagvlak voor kleinschalige opvang in Gorinchem. In deze situatie is dat misschien zelfs wel op meerdere plaatsen te verspreiden als het college daarvoor mogelijkheden ziet. Zijn fractie opteert hierbij wel voor gebouwen. Hij begrijpt dat de opdracht met spoed uitgevoerd moet worden. Er is een verplichting om een extra inspanning te doen om mensen op te vangen. Hij begrijpt dat een meerderheid van de inwoners van Nederland bereid is om bij te dragen aan de opvang en veronderstelt dat dit in Gorinchem ook zo zal zijn. Hij vraagt of het college behoefte heeft aan een nieuwe opdracht, bijvoorbeeld een motie vreemd aan de orde om in de raad van 14 oktober a.s. te bespreken.

Mevrouw Dansen wil graag weten wat het college in de tussentijd gedaan heeft, hoe zit het met de kleinschalige opvang en gaat het daarbij om opvang van 25 mensen. Ondanks dat er in het verleden veel gedaan is, kan er meer gedaan worden. Nood breekt wet is aan de orde. Het Belastingkantoor is niet een eerste optie voor haar fractie, het zou wel goed zijn als dit in orde wordt gemaakt voor jongeren, mensen die in scheiding liggen en wellicht enkele asielzoekers.

De heer Bahlmann merkt op dat Gorinchem in het verleden haar verantwoordelijkheid heeft genomen. Voor het voormalig Belastingkantoor opteert zijn fractie voor een woonbestemming in plaats van leegstand, maar dit is een no-go voor statushouders. Hij sluit zich aan bij de vraag over het tijdpad. Hij vraagt wat grootschalige opvang inhoudt. Zijn fractie neemt verantwoordelijkheid. Als er een nieuwe raadsopdracht nodig is wordt daarmee ingestemd, maar wel onder bepaalde voorwaarden.

Wethouder Van Doesburg begrijpt de vraag over het procesvoorstel. Hij hoort een redelijk eensluidend geluid; alle aanwezige fracties geven aan dat de opdracht verruimd moet worden. Er zijn reeds enkele kaders meegegeven. Er is geen motie nodig. Het voormalig belastingkantoor; er is niet veel veranderd aan de argumentatie van destijds, wel aan de huidige situatie. Hij wijst op het belang van de bestuurlijke belofte waar de gemeente zich aan dient te houden. Het Belastingkantoor is niet de enige optie. Hij hoorde een suggestie om het anders te doen. In de gesprekken met het COA is steeds wat onduidelijkheid geweest over kleinschalige opvang, dit zou 150 zijn, maar het begint te schuiven. In Schiedam is een locatie voor 50 mensen geopend. Het COA is onder druk van alle burgemeesters en wethouders Wonen gezwicht en werkt inmiddels mee. De sociale spanningen zijn geduid. Emoties lopen soms hoog op. Op een locatie kunnen verschillende doelgroepen gehuisvest worden. Het is ingewikkeld gelet op alle regels omtrent ruimtelijke ordening om woningen toe te voegen. Meegegeven wordt om niet te gaan voor noodgebouwen op braakliggende terreinen. Aangezien de mogelijkheden beperkt zijn geeft hij aan dat er bedrijven zijn die kwalitatieve voorzieningen kunnen realiseren op dergelijke terreinen. Hij vraagt of dit bespreekbaar is als de huisvesting van een fatsoenlijke kwaliteit is.

De heer Van Breemen is van mening dat op braakliggende terreinen de integratie niet wordt bevorderd. Het onderdeel uit maken van de maatschappij is een belangrijk aspect en dat wordt bemoeilijkt op een dergelijk terrein. Het sociaal maatschappelijke aspect daaraan spreekt hem ook niet aan.

Wethouder Van Doesburg vervolgt dat dit argument bij noodopvang wellicht minder belangrijk is omdat het daar om een snellere doorstroming gaat.

Mevrouw Hamann heeft een suggestie gedaan voor prefab woningen waar ook andere mensen die in nood zitten een bepaalde periode kunnen wonen om later door te stromen naar elders.

Wethouder Van Doesburg onderschrijft dat een dergelijk concept de integratie bevordert. Vanwege de onduidelijkheid over kleinschalige opvang schieten de gesprekken met Utrecht nog niet echt op. Het Rijk kan niet voor de gemeente besluiten. Er is nog geen reactie uitgegaan richting het Rijk omdat deze bespreking werd afgewacht, maar het Rijk wil graag een bod voor 1 november van alle gemeenten. Hij stelt voor om hier naar te streven. De vraag wat grootschalig is, stelt hij aan de raad. Tot 150 wordt kleinschalig genoemd door het COA. Investeren in draagvlak wordt onderschreven.

Mevrouw Springer vult aan dat de taakstelling voor 2021 53 personen betrof. Dit gaat om 27 huizen. Voor 2022 wordt het aantal in oktober bekend gemaakt.

De heer Hassouna informeert naar de huidige visie op het Belastingkantoor omdat dit leeg staat terwijl er enorme woningnood is en stelt voor de mogelijkheden verkennen voor verschillende doelgroepen.

De heer Schefferlie roept het college op om ondanks het tempo na te denken over het draagvlak van de omgeving.

Wethouder Van Doesburg bedankt voor deze tip, maar spoed en draagvlak staan op gespannen voet met elkaar. Er is geen visie op het Belastingkantoor omdat dit niet in eigendom van de gemeente is.

De heer Oostrum benadrukt dat spoed belangrijk is, hij is overtuigd dat er voldoende draagvlak is om enige doorzettingsmacht te gebruiken en roept op snel te zoeken naar locaties zodat er aan deze dringende oproep gevolg gegeven kan worden.

Mevrouw Molengraaf sluit zich aan bij deze oproep. De wethouder gaf aan dat het Rijk de gemeente niets kan opleggen, zij informeert of de wethouder dit heel zeker weet.

Wethouder Van Doesburg bevestigt dat hij dit zeker weet. Crisisopvang is een burgemeestersbevoegdheid waar de gemeente zelf over gaat.

De voorzitter geeft aan dat in de chat wordt opgemerkt dat de raad graag op de hoogte gehouden wil worden van de uitwerking door het college.

Wethouder Van Doesburg antwoordt dat hij dit kan toezeggen en geeft aan dat het college zo snel mogelijk met een procesvoorstel komt.

Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering.